

Det Kgl. Kultur- og likestillingsdepartement

Postboks 8030

0030 OSLO

Deres ref.: 22/4032

Dato 17.11.2022

Høringssvar: Forslag til ny boklov

Studentsamskipnaden på Vestlandet (Sammen) er ikke direkte tilskrevet som høringsinstans for den nye bokloven, men indirekte – som del av Samskipnadsrådet og som avtalepart med Akademikakjeden. Vi viser til departementets brev 18.08.2022, der det bl.a. heter: «Høringen er åpen for alle som ønsker å gi innspill, også de som ikke er på listen over høringsinstanser». Sammen vil derfor benytte denne anledning til å gi våre merknader til høringsutkastet og til forslag til lov om omsetning av bøker (Bokloven).

Halvparten av de akademiske bokhandler er eid og styrt av studentene ved sine lokale studentsamskipnader, så som Østfold, Ås, Sør-Øst, Agder, Stavanger, Innlandet, Molde og vår bokhandel i Sogndal. Disse bokhandlerne samarbeider tett med Akademia-kjeden om tekniske løsninger (bokdata, -lager og -kassaløsninger), men er altså lokalt eid og styrt. Det er derfor ikke entydig riktig når departementet omtaler samtlige akademiske bokhandler som «Akademia-kjeden», jfr. siste avsnitt på side 44 i høringsnotatet. Faktum er at de samskipnadseide bokhandler på sett og vis mer likner sammenslutningen av frie bokhandlere enn som del av en forlagseid kjede. Det er mao. større diversitet blant de akademiske bokhandler enn det høringsutkastet gir inntrykk av.

Fjorbok er Sammen sin bokhandel på HVL, Campus Sogndal. Av en omsetning på 5 000 000 er så mye som ca 88% norske bøker, og ca 20% av disse igjen er nye bøker. Endring av fastprisordningen vil derfor ha stor negativ betydning for vårt driftsgrunnlag, og Sogndal studenten sin tilgang til pensum på Campus.

Om fastpris på nye bøker blir tatt bort, står dette i fare og studenter vil ikke lenger ha tilgang på norske fagbøker ved sitt campus. Dette mener vi vil virke mot norsk språkpolitikk og svekke det norske fagspråket.

Norsk bokpolitikk har basert seg på at det skal tilbys norske bøker til lik pris over hele landet. Momsfritaket for salg av bøker i siste ledd er nært knyttet til bokhandlenes skaffe- og leveringsplikt. Dette er en helt sentral del av norsk språkpolitikk, som skal sikre at norske bøker blir solgt (til samme pris) i hele landet. Norsk er et minoritetsspråk i den store verden, så det er en viktig kulturoppgave å hegne om det. Sammen slutter seg derfor til de språkpolitiske mål i Bokloven.

På fagboksiden har vi i dag et nett av campusbokhandlere. Dette bidrar til å sikre at pensumbeslutterne ved de norske lærestedene kan sette akkurat den litteraturen de ønsker på pensumlistene, og vite at studentene kan få tak i den. All litteratur som kan skaffes som

bok, garanterer campusbokhandlere å skaffe til veie og gjøre enkelt tilgjengelig for studentene gjennom fysiske og digitale kanaler. Dette støtter direkte opp under formålene om tilgjengelighet og kunnskapsformidling, samtidig som det indirekte støtter opp under punkt om bredde og mangfold og bidra til å styrke norsk som fagspråk – ved den samme skaffegarantien og tilgjengeliggjøringen. Ifølge våre internasjonale forlagsleverandører kjøper norske studenter en mye større del av bøker på pensumlistene enn i sammenlignbare land. De mener dette skyldes det gode distribusjonsnettet.

En ev. liberalisering av fastpris i bokloven vil få konsekvenser for økonomien til både bokhandlerleddet og forlagsleddet – Det er blitt gjort estimater som sier at rundt 20 % av omsetningen i campusbokhandelne dreier seg om nye bøker i fastpris. Med den pressede marginsituasjonen bokhandlerleddet opplever i dag, vil dette derfor kunne få en betydelig negativ innvirkning på tilbudet som nevnt over og gå direkte utover tilgjengeligheten til lærebøker og faglitteratur for alle i Norge.

Noe av pensumsalget som faller bort ved lærested som mister campusbokhandelen sin vil sikkert fanges opp av ulike nettbutikker, men det er sannsynlig at en slik utvikling vil bidra til et dårligere helhetstilbud til studentene og at det vil føre til en nedgang i totalt salg. Utvalget og tilgjengeligheten i fysisk butikk har mye å si for hva og hvordan studentene kjøper lærebøker.

Som akademisk bokhandler ser vi det som viktig del av vårt samfunnsoppdrag å tilby fag- og lærebøker. Med internasjonaliseringen av høyere utdanning, så er det ikke å komme i fra at det er et press på norsk språk, ikke minst fra engelsk – enten det er i forelesninger eller ved valg av studielitteratur. Dette har vært diskutert i academia, og det kan se ut til at det på bachelor-nivå er større innslag av norsk enn på master-utdanningene. Dette er en viktig diskusjon som bør løftes videre.

Det bør være et mål å sikre et nasjonalt fagspråk. Det gjelder ikke minst den *anvendte kunnskap*, for sykepleiere pleier norske pasienter og lærere underviser norske elever. Kunnskap på morsmålet gir klarhet og forståelse. Et norsk fagspråk er derfor en grunnleggende demokratisk rettighet.

Det at den akademiske bokhandel er til stede på lærestedet med skaffe- og leveringsplikt er særdeles viktig for studentene, som trenger pensumbøker i hele studietiden. Dette gjelder ikke minst for de små og smale fag. Dette, sammen med returret til forlagene, gjør at vi kan fylle vårt samfunnsoppdrag på en god måte.

Skal man nå de overordnede språkpolitiske mål, så vil det være helt nødvendig at bokgruppe 2 – lærebøker for høyere utdanning – inkluderes i Boklovens virkeområde.

Med hilsen

Per Kristian Knudsen
Administrerende direktør
Studentsamskipnaden på Vestlandet